Raadsvoorstel

Raadsnummer:	**2025-095**	Zaaknummer:	**1999231**
Onderwerp:	**Vaststelling gewijzigde nota Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan**		
Korte inhoud:	Op 14 december 2023 heeft u de nota 'Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' vastgesteld. Deze nota bevat categorieën van gevallen waarbij het college onder de Omgevingswet verplicht is u advies te vragen. Dit advies is bindend, het college kan daarvan niet afwijken. De toepassing van de nota hebben wij geëvalueerd. De uitkomsten geven aanleiding u voor te stellen voornoemde nota op enkele onderdelen aan te passen. Dit moment wordt ook gebruikt de nota op veel punten te actualiseren.		

Datum B&W:	9 december 2025	Portefeuillehouder:	Heutink - Wenderich

Voorstel

1. De gewijzigde nota 'Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' d.d. 29 januari 2026' vast te stellen.

Inleiding

Waar gaat het bij het bindend adviesrecht om?
De gemeenteraad is bevoegd gezag om het gemeentelijk Omgevingsplan te wijzigen (wijziging Omgevingsplan). Het college van burgemeester en wethouders is het bevoegd gezag om aanvragen voor een omgevingsvergunning te toetsen aan het geldende gemeentelijk Omgevingsplan en om de vergunning te verlenen. Het college mag ook besluiten mee te werken aan een activiteit als deze activiteit in strijd is met het gemeentelijk Omgevingsplan. Concreet betekent dit dat het college bevoegd is om af te wijken van het omgevingsplan zonder dat daar voorwaarden (kaders) door de gemeenteraad aan worden gesteld.
De wetgever heeft voorzien in een regeling voor de raad om gevallen aan te wijzen waarin de raad het college over de aanvraag mag adviseren. Het college dient bij dit type aanvragen het advies in acht te nemen dat de raad geeft. De grondslag voor dit zogeheten 'bindend advies' (vanaf hier Adviesrecht) is opgenomen in artikelen 16.15a en 16.15b van de Omgevingswet.
De raad heeft met de vaststelling van de nota 'Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' van 14 december 2023, aangegeven over welke aanvragen het college eerst de raad om advies moet vragen voor de vergunning wordt verleend.

Evaluatie functioneren Adviesrecht
Met de besluitvorming over de nota op 14 december 2023 (Raadsvoorstel 2023-085) is al afgesproken het functioneren van het Adviesrecht medio 2025 te evalueren. Nu het gemeentebestuur (college van B&W en de Gemeenteraad gezamenlijk) twee jaar ervaring heeft op kunnen doen met het Adviesrecht is het goed verslag te maken van het functioneren ervan. De evaluatie heeft daarom tot doel te beoordelen of:
1. het Adviesrecht in de vorm waarin het in de gemeente is vastgesteld meerwaarde heeft;
2. of het proces goed functioneert en
3. de raad voldoende geïnformeerd wordt,

met als oogmerk het Adviesrecht te verbeteren en aan te passen waar nodig.

Verslag evaluatie Adviesrecht geeft aanleiding de nota aan te passen
In het najaar van 2025 is het Adviesrecht geëvalueerd. De resultaten uit deze evaluatie zijn vastgelegd in het 'Verslag evaluatie bindend adviesrecht van 20 november 2025'. Dit verslag is op 20 november 2025 aan uw commissie aan de hand van een viertal kernvragen ter consultatie aan u voorgelegd. Uit de beschouwingen is gebleken dat er weinig aanleiding is het beleid aan te passen. U stelt de brieven op prijs. Er is tot op heden een paar keer aanleiding geweest gebruik maken van het recht te adviseren. De uitkomst uit deze debatten was dat de raad de ingezette koers (principebesluit en uitwerking) van het college onderschreef. Het werk door het college in de voorbereiding bleek goed en zorgvuldig te zijn gedaan. De nota is daarom inhoudelijk grotendeels ongewijzigd gebleven. De consultatie heeft aanleiding gegeven u voor te stellen de nota op slechts enkele onderdelen aan te passen.
Het Evaluatieverslag, d.d. 20 november 2025 en het verslag van de consultatie met uw commissie treft u als bijlage 2 respectievelijk bijlage 3 bij dit voorstel aan.

Beoogd effect
Met de vaststelling van de gewijzigde nota 'Adviesrecht Gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' worden aanpassingen in de nota doorgevoerd met het doel het functioneren van het Adviesrecht te verbeteren.

Argumenten
1.1 De nota is op enkele onderdelen inhoudelijk aangepast
De evaluatie en de beschouwingen tijdens de consultatie op 20 november jl. over deze evaluatie hebben tot gevolg dat de nota op enkele onderdelen inhoudelijk moet worden gewijzigd. De wijzigingen hebben tot doel het functioneren van het adviesrecht inhoudelijk en procesmatig te verbeteren.
De wijzigingen hebben samengevat betrekking op:

a. Het beperkt terugbrengen van het aantal verzoeken door aan categorie '*8.1.6 Uitbreiden van bestaande functies en bebouwing'* concrete normen toe te voegen met als uitkomst dat de raad voortaan voor advies wordt betrokken als het om grotere uitbreidingen of meer omvangrijke bebouwing gaat:
   Bindend advies wordt gevraagd voor medewerking aan:
   - het uitbreiden van de oppervlakte van bestaande sportvelden en begraafplaatsen en de daarop aanwezige bebouwing, tenzij:
     - de oppervlakte van het sportveld of de begraafplaats *kleiner is dan 2.500 m²* of
     - de bebouwing *kleiner is dan 250 m²*;
   - het uitbreiden van het bestaande areaal aan natuur- en/of waterretentiegebieden, tenzij de uitbreiding een omvang heeft dat *kleiner is dan 2.500 m²*;
   - het uitbreiden van bestaande agrarische bedrijvigheid en bijbehorende bebouwing, tenzij:
     - het de oppervlakte betreft van de uitbreiding van een grondgebonden agrarisch bedrijf en deze *kleiner is dan 5.000 m²* of
     - de bebouwing buiten een bouwvlak *kleiner is dan 250 m²*;
b. Voortaan bevat elke raadsinformatiebrief over het bindend adviesrecht een vaste structuur, zoals voorgesteld in de gewijzigde nota in hoofdstuk 9 'Vervolg: procedure en beslistermijnen'.
c. Het college blijft het voortraject benutten om de raad te vragen of hij gebruik wenst te maken van het Adviesrecht. Als hierop het antwoord 'ja' is, stelt niet meer de griffie, maar het college een voorstel met een ontwerpbesluit op voor een kaderstelling (voorwaarden). Het principebesluit van het college dient als grondslag voor het ontwerpbesluit. Dit raadsvoorstel met ontwerpbesluit wordt opgesteld voorafgaand aan de behandeling in de Raadscommissie. De raad heeft het recht het ontwerpbesluit te amenderen.
   In deze fase worden ook andere instanties (rijksdiensten, provincie, waterschap, Adviescommissie Omgevingskwaliteit) om instemming en advies gevraagd.
d. Het ontwerpbesluit aan de gemeenteraad bevat ook een beslispunt waarin de raad voorgesteld wordt dat hij niet meer als adviseur betrokken hoeft te worden als de initiatiefnemer de formele aanvraag indient, mits de aanvraag overeenkomt met de kaderstelling en/of het raadsbesluit. Dit beslispunt zal standaard als volgt worden geformuleerd:

“besluit dat, in afwijking van de in dit besluit opgenomen gevallen waarin het bindend adviesrecht als bedoeld in artikel 16.15b van de Omgevingswet van toepassing is, geen bindend advies wordt uitgebracht indien:

- *de gemeenteraad voorafgaand aan de indiening van de aanvraag voor de betreffende buitenplanse omgevingsplanactiviteit kaders (voorwaarden) heeft vastgesteld die de inhoudelijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor het plan bepalen;*
- *het ingediende plan overeenkomt met deze eerder vastgestelde kaders (voorwaarden) en het advies van de raad op de juiste wijze is overgenomen;*
- *er geen relevante gewijzigde omstandigheden of nieuwe inzichten zijn die maken dat toepassing van de kaders (voorwaarden) niet langer passend of wenselijk is.*

Het college informeert de gemeenteraad met een raadsinformatiebrief als op basis van eerder gestelde kaders een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt verleend, zodat de raad geïnformeerd is over het vervolg na de eerdere kaderstelling.

e. In het voortraject is de termijn verlengd van twee naar drie weken waarbinnen de gemeenteraad kan reageren. De termijn van twee weken in de formele fase wordt gehandhaafd om te voorkomen dat de termijn van acht weken (met een eenmalige verlenging van zes weken) te veel onder druk komt te staan als de raad ook in de formele fase besluit van het recht om te adviseren gebruik te maken.
f. Het college verstuurt geen brieven over het adviesrecht vlak voor een reces, tenzij er dwingende redenen zijn om van deze afspraak af te wijken.

1.2 De nota is ook op andere onderdelen geactualiseerd

Bij deze gelegenheid is de nota niet alleen aangepast, maar ook geactualiseerd. De nota uit december 2023 bevat namelijk nog veel verwijzingen naar de situatie onder de Wet ruimtelijke ordening. Zo bevat de nota onder andere vergelijkingen met de betrokkenheid van de raad in de systematiek onder de Wro; de gevallen waarvoor een verklaring van geen bedenkingen noodzakelijk was (VVGB). Er is voor gekozen deze teksten te schrappen, omdat ze na twee jaar werken met de OW en het bindend adviesrecht niet meer relevant zijn voor de toepassing van het adviesrecht.
Ook op veel andere punten zijn de teksten geactualiseerd, zonder dat ermee het functioneren van het adviesrecht inhoudelijk of procesmatig wordt gewijzigd.

De gewijzigde nota treft u als bijlage 1 bij dit voorstel aan.

Kanttekeningen

1.1 Heroverweging aanpassing kaartbijlage in nota

In het verslag van de evaluatie stond vermeld dat de kaartbijlage zou worden aangepast. Het betrof het toevoegen van een begrenzing van het centrumgebied van Nijkerkerveen. Voor de kern Hoevelaken is het centrumgebied namelijk gelijkgesteld aan het gebied van de centrumvisie voor Hoevelaken. Voor Nijkerkerveen is er geen begrenzing van het centrumgebied gegeven. Eerder is in het evaluatieverslag aangegeven dat dit in paragraaf 8.2.2 'Niet-agrarische bedrijvigheid' problemen zou opleveren, omdat niet zou kunnen worden gezegd waar het centrumgebied exact stopt en het andere deelgebied 'bestaande woongebieden' begint. Bij nader inzien blijkt het nagenoeg onmogelijk om op de kaartbijlage de begrenzing van het centrumgebied van Nijkerkerveen toe te voegen. Om deze reden zien wij ervan af de kaart op dit onderdeel aan te passen.

Financiën

Met uw besluit tot vaststelling van de gewijzigde nota ‘Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan’ zijn geen financiële consequenties gemoeid.

Communicatie

Er heeft over het bindend adviesrecht geen communicatie of participatie met inwoners plaatsgevonden. Het adviesrecht is immers een raadsinstrument en geen publiek instrument. Het bindend adviesrecht is bedoeld om

de raad een formele rol te geven in de besluitvorming over buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Het is een bestuurlijk-juridisch instrument, niet een participatie-instrument.
Inwoners zijn bovendien slechts indirect betrokken. Inwoners komen in beeld als zij zelf een aanvraag doen. In die gevallen is hun belang per definitie particulier of individueel, terwijl het bindend adviesrecht juist bedoeld is om het algemeen belang te waarborgen via de raad.

Vervolg
Uw besluit wordt op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt in het Gemeenteblad en op de Gemeentepagina van de Stad Nijkerk. In het Gemeenteblad wordt de gewijzigde nota omgebouwd tot een gebruikelijke beleidsregel. Eerst volgen de regels. Daarna volgt de toelichting op de regelgeving.
De gemeentepagina zal niet alleen vermelden dat u de nota heeft vastgesteld. In een artikel zal ook toegelicht worden welke gevolgen de gewijzigde nota heeft voor burgers, ondernemers en instanties als er een aanvraag om een omgevingsplanactiviteit wordt ingediend.
De gewijzigde nota treedt in werking op de dag na de dag dat de gewijzigde nota in het Gemeenteblad bekend is gemaakt.

Bijlagen
1. gewijzigde nota 'Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' d.d. 29 januari 2026';
2. Verslag evaluatie bindend adviesrecht van 20 november 2025
3. Kort verslag consultatie met Raadscommissie op 20 november 2025

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer drs. J.G. de Jager mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek

RAADSBESLUIT

Nummer: 2025-095

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 9 december 2025;

gelet op de artikelen 16.15a en 16.15b van de Omgevingswet.

b e s l u i t :

1. De gewijzigde nota 'Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan' d.d. 29 januari 2026’ vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 29 januari 2026,

de griffier, de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek